

vi vil, og hvad vi kan», som vi ikke ganske kan gaa uden om, og jeg vil derfor vel indrømme, at den rammer i sin Anklage, men dog tillade mig at imødegaa den.

Den ærede Forfatter mener nemlig, at det havde været mere passende, om Kvinderne havde kaldet deres Blad »Hvad vi kan« i Stedet for »Hvad vi vil«, og i langt højere Grad *kritiseret* Kvinderne, da de hidtil ikke har vist, at de *kan* ret meget.

Han illustrerer derefter sin Kritik med smaa Træk af Hverdagslivet for at vise sine Ankers Berettigelse. Hvor lidt Forretningsdygtighed de Kvinder har vist, som hidtil er komne ind i Forretninger som Expedienter, hvor fast det dameagtige sidder hos dem, og hvor lidt imødekomne de er mod Kunderne, og i det hele taget staar tilbage for de mandlige Kommissær.

Her gør Forfatteren sig skyldig i den almindelige Fejl at dømme alle efter nogle enkelte. Der tales saa ofte om hele Kvindekønnet, som om der ikke var Forskelligheder; der siges nemlig ofte: Kvinder kan aldrig enes, — som om Mænd kan det? Det viser vort offentlige og politiske Liv i fuldt Maal, at Mænd kan lade det gaa til Personligheder. Men derfor falder det dog næppe fornuftige Mennesker ind at sige, at fordi nogle Politikere er ukloge nok til offentlig at drøfte deres personlige Mellemvær, da sætter alle Mænd Personen over den Sag, de arbejder for.

Altsaa, udygtige Kvinder vil der altid findes, men vi vil tillade os at gøre den ærede Indsender opmærksom paa, at han ikke ser dybt nok paa den Sag, han omtaler.

Er det nemlig sandt, at de Kvinder, som hidtil er komne ind i Forretningslivet, staar tilbage for de unge Mænd, saa ligger Grunden hertil ingenlunde i, at det er Kvinder, men derimod i, at Kvinderne slet ikke har faaet nogen Fagdannelse, de er komne til at staa i Forretninger som Expedienter uden nogen Læretid. Det er nemlig meget almindeligt, at naar en ung Pige har været et Aar paa Handelsskole, faar hun Plads som Expedient, hvorimod ethvert fornuftigt Menneske ved, at der for en ung Mand kræves 5—7 Aars Læretid i Praxis, før der kan gøres Fordring paa, at han skal være nogenlunde forretningsdygtig.

Saa ankes der over, at Kvinderne ikke forstaa at beregne Tid og Værdier. Det bliver her det samme, Aarsagen hertil er deres mangelfulde Uddannelse. Drengens Skoleundervisning fæster strax Blikket paa det økonomiske Spørgsmaal, han skal som Erhververen udvikles forstandsmæssig, lære at forstaa: Tid er Penge osv. Faar først Pigebarnet den samme Undervisning og bliver økonomisk ligestillede med Manden, da lærer de nok at kende Værdierne.

Det sidste Angreb, Forfatteren gør, er paa de studerende Kvinder, han siger:

»De maa da gaa i Spidsen for Kvindebevægelsen. De har større Forpligtelser til at yde et større Bidrag til Hjælp og Fremskridt for deres eget Køn, det har de slet ikke forstaaet.

Der mærkes ikke anden Forskel paa dem og andre Kvinder end, at de har en friere Smag, forstaa at tale med om Literatur og Kunst, men den samme Forfængelighed, der bringer Sypigen til at pynte sig, er hos den kvindelige studerende bleven til en aande-

lig Forfængelighed, som frister dem til at glimre ved deres literære Dannelse.«

De kvindelige studerende maa her svare for sig selv og trænger vel næppe til min Pen; men for Resten ved jeg ikke ret, hvorfor de skulde have nogen større Forpligtelse end andre Kvinder. Hver kan have sin Gave — og hvis vi vil se paa de videnskabelig dannede Mænd, da er det sikkert ikke dem, der yder det største Bidrag til Løsning at vore sociale Spørgsmaal.

De meget lærde har som oftest saaledes forelsket sig i deres Videnskab, at de lukker sig inde med den, nyder den i fulde Drag, men tænker ofte meget lidt paa at gøre den saa populær, at smaa Folk kan faa lidt godt af den.

Lægerne, som er de Folk, der kender Nøden i Samfundet bedst, er som oftest saa opslidte i Arbejde, at de glemme, at ingen som de var i Stand til at gøre det klart for Folk, at som Tilstandene nu er, med Sygdom, Sult og Nød, maa der gøres noget alvorligt i Retning af Omordning. De retslærde er optaget af Juristerier, thi der er meget, der maa skjules og dækkes. Embedsmænd, ja de har blot at tie stille. Saaledes staar det til med de studerte Mænd, det er ikke dem, der gaar foran, det er netop de lavere Lag i Befolkningen, det er dem, der i vore Dage er modtagelige for den nyere Kulturstrøm, det er dem, der hører Røsten om Menneskeret og Frihed for de lænkebundne.

Skulde Kvinderne være fuldkomnere end Mændene — ja gid de var det! — men mon ikke Aarsagen til, at de kvindelige studerende har holdt sig tilbage fra Deltagelse i det sociale Fremskridt, ikke meget mere har ligget i, at det at være Banebryderne paa deres eget Felt har krævet hele deres Arbejdskraft, saa de ikke ogsaa har kunnet række til at tage Del i fælles Samfundsopgaver.

For Resten maa vi sige, at iblandt Lærerinderne findes mange, som ikke alene er en Pryd for Lærerstand, men som ogsaa har vist, at de baade har Evne, Mod og Vilje til at stille sig i Breschen for Frihed og Fremskridt.

Dansk Fredsforenings Styrelse,

som holdt Møde i København den 17de August 1889, vedtog følgende Skrivelse i Anledning af den svenske Fredsforenings Aarsmøde, den 31te August og 1ste September:

»Svenska Freds- och Skiljedoms-Föreningens
Aarsmøde i Stockholm

bedes modtage vore bedste Ønsker. Gid dets Arbejde maa lykkes, og Fredssagen derved fremmes!

Vi tillade os at meddele, at vi paa Dansk Fredsforenings Aarsmøde agter, dersom Svenska Fredsföreningen maatte være enig med os, at foreslaa følgende:

»For de nordiske Rigers Fredsforeninger dannes en fælles *nordisk Komité*,
gennem hvilken *Comité permanent des Confé-*